

מה חוקרים בנוה-יער בגידולי-שדה?

מפי י. ברקוביץ — מנהל התחנה, ד"ר צ. קרחי וי. רודיך

הדישון בהשוואה לזה שבחיטה הגבוהה. ידוע, כי זנים וטיפוסים שונים מתנהגים באופן שונה לגבי קצב הגדילה בפרקי העונה השונים; בהתאם לכך יש לקבוע את ה"מדיניות" של דישוני-ראש; לדאוג לכך, שהדשן יהיה זמין לצמח, בכמות נאותה, בזמן שהוא דרוש. לכן מסתבר, שאין להקיש מנוהג הדישון בחיטה גבוהה על הנוהג בחיטה ננסית, ומשום כך נעשית הבדיקה. כן נבדק, מאותו טעם, נוהג הדישון בזנים שונים של חיטה ושעורה.

גם לגבי שיעורי הזריעה בחיטה ננסית אין להקיש מהחיטה הגבוהה. הדבר מצריך בדיקה משני אספקטים: השתלטות על עשבי-בר, והיכול ליחידת-שטח. בדיקה כזאת נעשית עתה בהנהלת חוקרי נוה-יער. כן נבדקת התאמתם של זני שעורה שונים — לתחמיצים.

נעשית השוואת תערובות שונות של קטניות לשחת, ובעיקר היחס בין בקיה לתלתן בתערובת. התלתן

תחנת נוה-יער היתה בתחילה תחנת-נסיונות אזורית. כיום היא תחנה אזורית מרכזית של חוקרי שדה. שטחה של התחנה עצמה קטן, יחסית: 1500 דונם אדמה מעובדת (ועוד 3000 דונם אדמה הררית-יערית — מרעה טבעי). בשבועות אלה נעשה רישות נרחב להשקיה בשטחי העיבוד של התחנה, באופן שהם יהיו בעיקרם שטחי שלחין. חלק ניכר מהצלחת עבודתה של התחנה יש לזקוף על כך, שהניסויים בגידולי-שדה נעשים תוך שיתוף עם משקים בכל חלקי הארץ, ובשדותיהם. באופן זה, שטחי הניסויים גדולים פי כמה וכמה מהאפשרי בתנאי התחנה עצמה, והם גם מגוונים ביותר — דבר שהוא יתרון נוכח תנאיהם המגוונים של האזורים השונים.

גידולים חרפיים של פלחה ומספוא

נבדקות תערובות שונות של בקיה וחיטה — לשחת, לתחמיץ ולגרורים. לגבי חיטה ננסית, נבדק נוהג

העומד הנאות לסורגום בתנאי בעל ושלחין.
סבורים היו, כי הדישון בסורגום אינו מועיל. כעת
התברר, כי הדישון מביא תוספת-יבול בין 100 ל-450
ק"ג גרגרים לדונם, בהתאם לכרב. תוספת-היבול
ניכרת בייחוד אם היה סורגום בהיסטוריה של השטח.
מדור מיוחד ורב-עניין בעבודת תחנת נוה-יער
הוא — ניסויי א. שלומי בתירס. סקירה מפורטת
עליהם תפורסם לחוד.

מילונים

ענף המילונים ליצוא עומד כעת בהתחרות קשה
בשוקי חו"ל. הזנים הישראליים ליצוא „הוברחו“
לארצות אחרות, ואף הן מגדלות אותם בהצלחה.
לפני 6 שנים החל קרחי בהשבחת זני-מכלוא, שאי-
אפשר יהיה להשתמש בזרעים המופקים מפירותיהם.
הזנים שטופחו הם — צהוב-יצוא וירוק-יצוא.
מלאכת הטיפוח במילונים נעשית עתה בכיוונים

אלה:

- (1) זנים עמידים לכשותית ולקימחון;
- (2) הבכרה, ובכלל זה הבכרת „דבש העוגן“;
- (3) זנים „קומפקטיים“ (בעלי גוף צפוף ומצומצם)
— לגידול במנהרות פלאסטיק.

הבלה"ד ע.ה.

חשוב בתערובת זו כדי לדכא את התפתחות החפורית,
שכן הבקיה מתפתחת לאט עד האביב.
חלק ניכר מהעבודה מוקדש להחדרת זנים חדשים
שטופחו ולבדיקתם בתנאי שדה.
סורגום

נמשכים הניסויים בדבר הפחתת העומד בסורגום
בעל וזריעת סורגום במקבצים — ניסויים, שתוצי-
אותיהם בשנים הקודמות כבר פורסמו והביאו תועלת
רבה. לגבי סורגום שלחין נעשית השוואת רווחים
שונים בין השורות: 45, 60, 90 ס"מ. כאן מן הראוי
לציין, כי במרחביה נתקבל יבול של 1200 ק"ג
גרגרים לדונם — ברווח של 50 ס"מ בין השורות.
בעיה המטרידה את החוקרים כעת היא — היבול
הירוד של הסורגום, בכל הארץ, בעונה האחרונה.
ניתנים לכך הסברים שונים: תנאי מזג-אוויר בלתי
נאותים, התפשטות מזיקים, פחיתה בפוריות הקרקע
לאחר שנתיים של יבולים שופעים של חיטה.

עד עתה לא שמו לב לצפיפות בתוך השורה בסורגום
בעל, ונתנו את הדעת רק על הרווחים בין השורות.
צתה מסתבר, שהקובע לגבי היבול הוא העומד,
ולא הרווח בין השורות. כן הדבר גם לגבי סורגום
שלחין. כיוון המחקר עתה הוא אפוא — קביעת